

***ПРОГРАМА
ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА
ЗА ПЕРИОДА 2021-2030Г.***

Приета с Решение №232 от 31. 08. 2021г. на Общински съвет град Летница

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

- 1. Основание за разработване.*
- 2. Политическа рамка.*

II. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

- 1. Географско разположение.*
- 2. Климат.*
- 3. Водни ресурси.*
- 4. Почви.*
- 5. Защитени територии и биоразнообразие.*
- 6. Население.*
- 7. Жилищен фонд.*
- 8. Транспортна инфраструктура.*
- 9. Икономическо развитие.*

III. ПОЛИТИКА НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

- 1. Стратегически документи.*
- 2. Енергийна инфраструктура и енергийни източници.*
- 3. Газоразпределителна мрежа.*

IV. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА. МЕРКИ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.

- 1. Приоритети и цели.*
- 2. Мерки за енергийна ефективност.*

V. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА. ФИНАНСОВИ МЕХАНИЗМИ. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ.

- 1. Индикатори за наблюдение и оценка.*
- 2. Финансови механизми.*
- 3. Очаквани ефекти.*

VI. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ.

VII. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

1. ВЪВЕДЕНИЕ.

1. Основание за разработване.

Програмата за енергийна ефективност на община Летница е разработена на основание чл. 12, ал 2 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), обн. в ДВ, бр. 38 от 2018 г., в сила от 08. 05. 2018 г.

Програмата е разработена в съответствие с целите заложи в следните планове за действие по енергийна ефективност:

- ❖ Националната стратегия по енергийна ефективност на Република България;
- ❖ Националният план за действие по енергийна ефективност;
- ❖ Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия;
- ❖ Националният план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради - държавна собственост, използвани от държавната администрация;
- ❖ Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.;
- ❖ Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд.

Програмите на общините се разработват и при отчитане на стратегическите цели и приоритети на интегрираните териториални стратегии за развитие на съответните региони за планиране от ниво 2 по чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие и перспективите им за устойчиво икономическо развитие.

Съгласно чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ средствата за изпълнение на програмите по енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините.

Изготвянето на общински програми за енергийна ефективност е един от приоритетите на националната политика на Република България и Кохезионната политика на Европейския съюз за периода до 2030 г. Общините, като потребители на енергия, имат важна роля в развитието на енергийната ефективност чрез изпълнението на заложените в планове, програми и проекти за въвеждане на енергоспестяващи мерки.

Реализирането на общинските програми за енергийна ефективност цели да:

- ✓ Намали зависимостта на общините от доставка на енергия и енергоносители;
- ✓ Намали разходите за енергия;
- ✓ Повиши конкурентоспособността на местната икономика чрез разкриване на иновативни производства и нови работни места;
- ✓ Ограничи негативното въздействие върху околната среда и климата.

2. Политическа рамка.

Политиките на ЕС по енергийна ефективност са заложили в Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност и в Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите в съчетание с изпълнението на изискванията на Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, Директива 2009/125/ЕО за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението и Регламентите за изпълнение на целите ѝ, Директива 2010/30/ЕС относно посочването на консумацията на енергия и на други ресурси от продукти, свързани с енергопотреблението, върху етикети и в стандартна информация за продуктите, Регламент (ЕС) № 305/2011 г., европейските стандарти от приложното им поле, техническите норми, методите и принципите на добрите европейски практики.

II. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

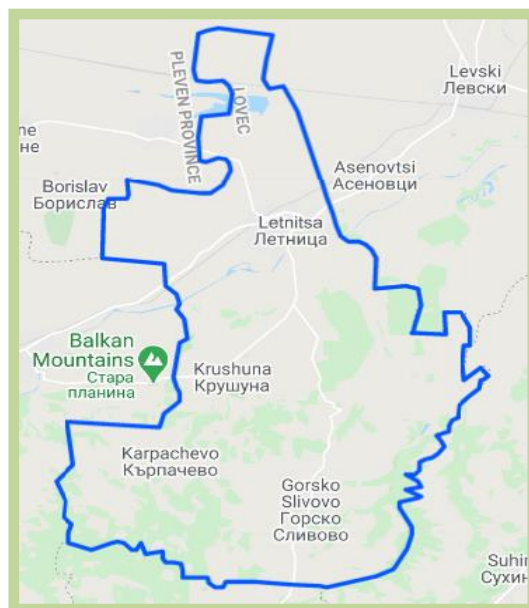
1. Географско разположение.

Община Летница се намира в Северна България, разположена е в най-североизточната част на област Ловеч. С площта си от 177,719 km² е най-малката сред 8-те общини в областта и съставлява 4,3% от територията на областта. Намира се на границата между Дунавската равнина и Предбалкана. Приблизително половината от територията на общината е разположена върху Деветашкото плато, което до голяма степен обуславя богатото разнообразие на природни ресурси.

Територията на общината Летница е с разнообразен ландшафт. Релефът е равнинен - за град Летница и планински - за селата Горско Сливово, Крушуна и Кърпачево. Равнинният релеф на север и североизток се съчетава с речни долини, а принадлежността на община Летница към Деветашкото плато издига южната ѝ част високо, само няколко километра на юг. През територията ѝ преминава река Осъм, в чиято долина е и най-ниската точка на общината – 68 м. надморска височина. Най-високата точка е връх Дренака край село Горско Сливово – 472.8 м. надморска височина.

2. Климат.

Община Летница е в средния климатичен район на северо-българската подобласт на умерено континенталната климатична зона. Климатът се характеризира с мека и снежна зима и дълго, топло лято, понякога с периоди на засушаване, изискващи развитието на

поливно земеделие. Меандрите на река Осъм допринасят за добрата запасеност с влага в почвения слой. Климатът осигурява дълъг топъл сезон (от средата на април до края на октомври), докато зимата е кратка – снежните, студени месеци са от декември до края на февруари. От гледна точка на туризма това е особено благоприятно. Дъждовните периоди са също сравнително кратки (март - април и октомври - ноември). В последните години зачестяват периодите на засушаване, предполагащи развитие на поливно земеделие.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Очакваните въздействия от промените в климата върху територията на община Летница са свързани с влошаване на условията за развитие на селското стопанство, а именно намаляване на добивите, проблеми с водоснабдяването, повишаване на рисковете от пожари, загуба на биологично разнообразие, влошаване на условията за туризъм.

3. Водни ресурси.

Районът на община Летница е сравнително беден на водни ресурси, което в известна степен се компенсира от наличието на подпочвени води, лесни за експлоатация. Водните ресурси се състоят предимно от протичащата през общината река Осъм. Реката е десен приток на река Дунав. Образува се от сливането на реките Черни и Бели Осъм. Водният отток е неравномерно разпределен през годината. Най- високи са водните количества през пролетта и ранното лято, което е резултат от топенето на снеговете и сезонните валежи.

4. Почви.

Почвеният състав е преобладаващо от сиви горски почви в северните райони и чернозем в землището на град Летница. Селата Горско Сливово и Кърпачево са в района на Предбалкана и там преобладават сиви горски почви, разпространени на терени, заемани в близкото минало от гори. Разнообразието от различни видове почви предоставя възможност за отглеждане на всички видове селскостопански култури – царевица, рапица, слънчоглед и най-вече пшеница. Около село Крушуна се открояват тъмносивите горски почви, близки по качество до черноземите, което е предпоставка за отглеждане на лозови масиви и овощни градини.

В района на град Летница почвата е най-благоприятна за отглеждане на всички видове зърнени култури, както и за развитие на градинарството и овощарството. От друга страна, сивите горски почви, разпространени около селата Горско Сливово и Кърпачево (характерни за Предбалкана и най-високите части на Източната част на Дунавската равнина), са изградени от кредни и терциерни седименти – мергели, варовити пясъчници, мергелни варовици. Те определят и наличието в района на естествени традиционни

строителни материали като глина, бигор и различни видове камъни, подходящи за реставрация на стари къщи и стопански постройки, както и за организиране на обучителни дейности и практически занимания за ученици и студенти.

По почвен мониторинг I-во ниво – широкомащабен мониторинг от Националната система за мониторинг на почвите към Изпълнителна агенция по околната среда на територията на община Летница има един пункт за мониторинг №193 в село Кърпачево. Наблюденията в пункта предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели: активна реакция на почвата (рН), специфична електропроводимост, обемна плътност, влагосъдържание, общ въглерод, органичен въглерод, нитратен азот, общ азот, общ фосфор, 9 тежки метала и метилоиди (Zn – цинк, Cu – мед, Pb –олово, Cd – кадмий, Ni – никел, Co – кобалт, Cr – хром, Hg – живак, As - арсен) и устойчиви органични замърсители: полициклични ароматни въглеводороди (16 PAH), полихлорирани бифенили (6 PAH) и органохлорни пестициди. За периода 2015 г. до месец август 2020 г. РИОСВ – Плевен не е констатирала нарушения, касаещи замърсяване с вредни вещества или увреждане на почви на територията на община Летница.

5. Защитени територии и био разнообразие.

Част от община Летница се намира на територията на Деветашкото плато. Според Закона за биологичното разнообразие (чл. 6, ал. 1, т.1 и т.2 на Закона за биологичното разнообразие) и Директивата за местообитанията, Деветашкото плато е обявено за Защитена зона „Деветашко плато”, код BG0000615 с Решение №122 от 02. 03. 2007 г., бр. 21/2007 на ДВ. Освен това, тя се припокрива частично и със Защитена зона „Деветашко плато”, код BG 0002102 по Директива за птиците, обявена със Заповед № РД-138 от 23. 02. 2009 г., бр. 21/2009 на ДВ. Деветашкото плато е от световно значение за опазване на ливадния дърдавец и едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Територията на Деветашкото плато е включена и като част от Националната екологична мрежа Natura 2000. През 2005 година територията е обявена от *Bird Life International* за орнитологично важно място¹.

С цел опазване на биологичното разнообразие в екосистемите на района и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни забележителни обекти на неживата природа, в рамките на община Летница са обявени следните защитени територии:

¹ Източник: Биоразнообразието на Деветашкото плато и насоки за устойчиво използване на природните ресурси в района, Доклад на българска фондация Биоразнообразие, 2007

а) **Природна забележителност "Маарата"** (по смисъла на Закона за защитените територии), с площ 57 дка, обявена със Заповед №418/14.11.95г. на МОС, ДВ бр.105/1995г. Паркът включва следните елементи:

- карстов водопад с височина около 15 метра и най-голямата в страната водна травертинова каскада;

- втората в страната водна пещера, една от най-красивите в България, с оригинални галерии, лабиринт, синтрови прегради. Пещерата е достъпна за спелеолози на около 150 м. от входа;

- бигорови пещери с площ 5.7 дка в землището на с.Крушуна.

б) **Защитени местности** (по смисъла на Закона за защитените територии):

- **"Люляката"** - 3.0 дка, в землищата на с. Крушуна и с. Горско Сливово е горист масив от люляк. Обявена е за защитена местност с цел опазване на характерния ландшафт със заповед №РД-746/10.06.2003 г. от МОСВ, ДВ бр. 60/2003 г.;

- **"Шумата"** – 18.1 дка, в землището на с. Крушуна. Обявена е за защитена местност с цел опазване на характерния ландшафт със заповед №РД-730/10.06.2003 г. от МОСВ, ДВ бр.60/2003 г.

Пещери, намиращи се на територията на община Летница, картирани и достъпни за посещение са:

- ✓ **Бонинската дупка** (село Крушуна)

- ✓ **Урушка Маара, Пройковската пещера** (село Крушуна) е обявена като архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Античността и Средновековието с категория „национално значение“, ДВ бр.75 от 1967г.

- ✓ **Футъовската пещера** (село Кърпачево) е обявена като архитектурно-строителна недвижима културна ценност от Античността и Средновековието с категория „национално значение“, ДВ бр.75 от 1967г.

- ✓ **Голяма Гарваница** (село Горско Сливово)

- ✓ **Стълбица** (село Кърпачево)

- ✓ **Малка Гарваница** (село Горско Сливово)

Интересна е орнитофауната в района. От откритите 56 вида по-редки птици, със статут на защитени са орелът-змияр, наричан от местното население "гащурка", черният щъркел и бухалът.

Във високите скали край село Крушуна гнездят няколко двойки черни щъркели, включени в Червената книга на България в категория застрашени. Те са защитен вид съгласно чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие (включени в Приложение №3 към чл. 37 от Закона за биологичното разнообразие). В същото Приложение №3 фигурират още: белоопашат мишелов, орел-змияр, бухал, ливаден дърдавец, въртошийка, червенокръста

лястовица, брегова лястовица, испанско каменарче, ръждивогушо ливадарче, жалобен синигер, сива сврачка, червеноглава сврачка, гарван.

Диви животни, които се срещат в общината са диви прасета, сърни и елени лопатари, както и фазани и пъдпъдъци, различни видове риби, създаващи условия за лов и риболов.

6. Население.

По данни от ГРАО - Летница населението по настоящ и постоянен адрес на територията на община Летница към 31. 12. 2020 г. е 5 104 души. Отчита се тенденция към намаляване спрямо предходни години: през 2019 г. – 5 145 души, през 2018 г. – 5 200 души, а през 2017 г. – 5 210 души. Демографските процеси, които протичат в община Летница, са сходни с тези, протичащи в целия Северозападен район. Ниска раждаемост, отрицателен естествен прираст и миграция са основните фактори, водещи до намаляване на населението в община Летница.

**Таблица № 1: Разпределение на жителите в населените места на община Летница за 2020 г.
Източник: ГРАО - Летница**

Населено място	Население
<i>град Летница</i>	<i>4 187 души</i>
<i>село Горско Сливово</i>	<i>496 души</i>
<i>село Крушуна</i>	<i>350 души</i>
<i>село Кърпачево</i>	<i>71 души</i>
ОБЩО:	5 104 души

Основните фактори, влияещи на демографските процеси в община Летница, както и в област Ловеч са отрицателният естествен прираст, вътрешната и външна миграция. Запазват се отрицателните стойности на естествения прираст, който зависи от равнищата на раждаемостта и смъртността на населението. За периода от 2014 г. до 2019 г. естественият прираст на населението на територията на община Летница е бил най-висок през 2014 г. -65 души, а най-нисък през 2015 г. -21 души; през 2016 г. е -64; през 2017 г. е -56; през 2018 г. е -38; през 2019 г. е -60. Механичният прираст за същия период варира между положителен и отрицателен. През 2014 г. механичният прираст е -2; през 2015 г. е 4; през 2016 г. е отчетен най-високият отрицателен прираст -26; през 2017 г. е най-високият положителен прираст 9; през 2018 г. прирастът е 5, а през 2019 г. 8.

Тенденцията към намаляване на броя на населението в община Летница води до тенденция към намаляване и в гъстотата на населението. Гъстотата на населението в община Летница в края на 2019 г. е 18,70 души/кв². Показателят е значително по-нисък от

средния за страната, който е 63,1 души/km². Наблюдава се намаление спрямо 2014 г., когато гъстотата на населението в община Летница е била 20,10 души/кв².

7. Жилищен фонд.

По начин на застрояване селищните територии са със свободно застрояване. Сградите са разположени по периферията на имотите - характерен подход в селищното устройство за периода между двете световни войни на ХХ век, когато на практика се е осъществило урегулируването и подмяната на застрояването на територията на община Летница.

По характер застрояването е преобладаващо едноетажно за сградите, строени до средата на ХХ век и двуетажно за строежите след този период. Едноетажният характер на жилищното застрояване е обусловен от типа на използваните строителни материали. Според статистическите данни голяма част от жилищните сгради са изградени с непечени тухли (кирпич) и гредоред. Тази конструктивна система не е пригодна за многоетажно застрояване. Съчетанието на преобладаващо едноетажно жилищно застрояване и едноетажните стопански постройки в имотите придава едноетажен облик на урбанизираните територии.

По данни на Националния статистически институт броят жилищни сгради в периода от 2015 г. до 2019 г. е 2 636 бр. Общата жилищна площ за периода от 2015 г. до 2018 г. е 140 851 кв. км., а през 2019г. е 161 943 кв. км.

По данни от последното Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011г. жилищните сгради по периоди на построяване са:

Таблица 2: Жилищен фонд.

Източник: НСИ 2012г.

Община	Общо	Периоди на построяване						
		до края на 1949	1950 - 1959	1960 - 1969	1970 - 1979	1980 - 1989	1990 - 1999	2000 - 2011
<i>Летница</i>								
Сгради	3658	1632	829	608	355	167	48	19
Жилища	2631	1310	542	359	240	133	35	12

Най-много построени сгради и жилища има в годините до 1949 г., които са 36,9% от построените за цялата област. Общия брой на жилищните помещения за територията на цялата община е 11 038. В структурата на жилищата в общината преобладават многостайните (с 3 и повече стаи) жилища. По отношение на електрификацията данните показват, че всички жилища в общината са осигуреността с електрически ток.

Преобладаващата част от наличните към 2011 г. са частна собственост, т.е. собственост на частни физически лица. Много нисък е броят на жилищата, които са държавна или общинска собственост и собственост на частни юридически лица.

От общия брой на жилищните сгради много малък е броят на тези, които са „панелен“ тип и от стоманобетон – общо 20. Преобладават тези изградени от тухли и от сурови тухли (кирпич). Такива са общо 3 618 жилищни сгради, което е 88,9% от общия им брой. От жилищните сгради, изградени от тухли – общо 2 449 бр., 2121 сгради са с гредоред. Висок е и броят на жилищните сгради, изградени от сурови тухли. По населени места, разпределението на жилищните сгради в голяма степен съответства на броя на населението. Основната част от тях се намират в общинския център – град Летница. Тук са изградени 61,1% от всички жилищни сгради в общината.

Таблица № 3: Структура на жилищните сгради в населените места от община Летница - по вида на материала, от който са изградени – 2011 г.
Източник: НСИ

<i>Населени места</i>	<i>Брой сгради по вид на материала от който са изградени</i>					
	<i>Общо жил. сгради</i>	<i>Панели</i>	<i>Стомано-бетон</i>	<i>Тухли бетонна плоча и с гредоред</i>	<i>Кирпич</i>	<i>Друг вид</i>
<i>Община Летница</i>	<i>3 658</i>	<i>6</i>	<i>14</i>	<i>2 449</i>	<i>1 169</i>	<i>20</i>
<i>гр. Летница</i>	<i>2 236</i>	<i>3</i>	<i>8</i>	<i>1 397</i>	<i>814</i>	<i>14</i>
<i>с. Горско Сливово</i>	<i>740</i>	<i>1</i>	<i>5</i>	<i>690</i>	<i>42</i>	<i>2</i>
<i>с. Крушуна</i>	<i>419</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>268</i>	<i>146</i>	<i>3</i>
<i>с. Кърпачево</i>	<i>263</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>94</i>	<i>167</i>	<i>1</i>

В сградния фонд на общината, освен жилищни са включени и нежилищните сгради. Това са сгради, които са свързани основно с обслужващи и производствени функции. В незадоволително състояние са сградите с нежилищно предназначение, които вече не се използват. Такива са нефункциониращи училища и детски заведения, други обслужващи сгради в селата, чието първоначално предназначение е отпаднало, а физическото им състояние се влошава.

От разполагаемия жилищен фонд в общината, част от него не се използва по предназначение. Това са т.нар. „необитаеми“ жилища. Данните от преброяването на жилищния фонд през 2011 г. показват, че част от наличните жилища не се използват, т.е. по това време те са били необитаеми. Броят на необитаемите жилища общо за общината възлиза на 1 157 или 43,9% от всички жилища.

8. Транспортна инфраструктура.

В Община Летница има създадена и утвърдена транспортна схема за автобусен транспорт за превоз на пътници. Междуселищното обслужване на населението се извършва по утвърдени транспортни схеми, след провеждане на конкурс по маршрутни линии, както следва: Летница – Плевен, Плевен-Летница и Летница – Ловеч, Ловеч-Летница. Линиите се поддържат от частни превозвачи.

По данни предоставени от Агенция „Пътна инфраструктура“ през територията на община Летница преминават следните участъци от републиканските пътища:

- Път III – 301 „(Гара Бяла – о.п. Плевен) – Козар Белене – Левски – Летница – Умаревци – Ловеч“ от км 14+743 до км 22+246 с дължина 7,503 км. Трасето на пътя през град Летница минава по бул. „Никола Петков“ и бул. „България“. Основно чрез този път се осъществяват част от външните връзки на община Летница с общините Ловеч и Левски;

- Път III – 3011 „Летница – Горско Сливово – Крамолин – Горско Косово – Бяла река – Горско Калугерово – (Добромирка - Вишовград)“ от км 0+000 до км 16+854 с дължина 16,854 км. Трасето на пътя минава през град Летница по: бул. „България“ и ул. „Г.М.Димитров“. Този път играе ролята на вътрешна транспортна връзка за две от четирите населени места в общината (гр. Летница и с. Горско Сливово), както и за външните транспортни връзки между община Летница и община Севлиево;

- Път III – 3501 „(Гривица - Плевен) – Згалево – Пордим – Одърне – Каменец - Летница“ км от 32+650 до км 34+918 с дължина 2,268 км. Улицата, по която минава трасето на път III-3501 няма име. Пътят свършва в град Летница на бул. „Никола Петков“. Този път играе ролята на външна транспортна връзка между община Летница и община Пордим.

Общинската пътна мрежа е с дължина 36,320 км, като общото и състояние е задоволително.

Общинската улична мрежа е с дължина 68,120 км., като общото и състояние е задоволително.

Междуселищната пътна мрежа на територията на община Летница е с обща дължина от 17,080 км.

➤ Общински път LOV1030 (IV-35328) „Крушуна – Кърпачево – Горско Сливово“ (попада изцяло в община Летница). Играе ролята на вътрешна транспортна връзка между селата Крушуна, Кърпачево и Горско Сливово. Дължината на пътя е 11,950 км. Състоянието на пътя е много добро.

➤ Общински път LOV1064 (IV-35326) „Чавдарци - Крушуна – Летница“ (пресича централната част на община Летница в посока югозапад-североизток). Играе ролята на външна транспортна връзка между селата Крушуна и Чавдарци с община Ловеч.

Прави връзка с републикански път III-3011. Дължината на участъка от пътя, попадащ на територията на община Летница е 5,130 км. Състоянието на пътя е много добро.

През територията на община Летница преминава 24-та железопътна линия Свищов – Троян, с товаронапрежение от VI^{ти} клас. Построена е през 1927г. в отсечката от гара Левски до гара Ловеч. Железопътната линия прави връзка с 2-ра главна жп линия София – Варна, което е с товаронапрежение от V^{ти} клас. Дължината на железопътния път преминаващ през територията на община Летница е 9,481 км от км 54+000 до км 63+000 и е в добро техническа състояние.

Приемно-отправните коловози (ПОК) на територията на община Летница са два, с максимална полезна дължина 507 км. и минимална полезна дължина 506 км. Техническото състояние на релсо-траверсовата скара е добро.

На територията на общината са разположени три прелеза: спирка Летница – км 55+930, междугарие Левски – Дойренци км 57+262 и км 57+777.

В обсега на общината има изграден 1 стоманобетонен мост: междугарие Летница – Дойренци км 58+762, с дължина 14,2 м.

Съгласно действащия към 2020г. график за движение на влаковете през територията на община Летница ежедневно преминават 8 бр. пътнически влакове.

9. Икономическо развитие.

Икономиката на община Летница е пряко свързана и се влияе от икономическите процеси, протичащи в област Ловеч и развитието на страната като цяло.

Икономическият сектор се развива основно чрез малки и средни предприятия. Чуждестранните инвестиции като цяло за област Ловеч са преобладаващо ниски. Към 2018 г. за област Ловеч като най-силно развит се обособява секторът на услугите. Като цяло показателите сочат, че по произведен БВП на човек от населението, област Ловеч е под средното равнище за страната.

През 2018 г. в община Летница са реализирани нетни приходи от продажби на предприятия в размер на 37,45 хил. лв. Отчита се тенденция към увеличаване спрямо предходни години.

Водещо място в икономиката на община Летница има промишлеността, която по някои от основните икономически показатели е с по-добри стойности от тези на останалите два икономически сектора. С добри икономически показатели е и аграрният сектор, чието развитие е обусловено от наличните качествени поземлени ресурси и производствения опит в селскостопанското производство. Общината е с промишлено-аграрна структура на местната икономика и е с по-слабо развити обслужващи функции.

Водещо място по редица основни икономически показатели заема вторичния сектор („Индустрия“). Част от производствата в този сектор са традиционни за общинската

икономика – керамична промишленост (производство на керамични строителни материал), а друга част – са нови и нетрадиционни за общината промишлени производства: производство на изкуствени катерачни стени, изграждане на метални конструкции и отливане на панели и хватки; производство на изделия от композитни материали, изследвания и развитие на технологиите в областта на композитните и полимерните материали.

В този сектор е включена и добивната промишленост, представена от производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) – основно соларен парк.

С добри икономически показатели, чийто стойности отстъпват на тези от вторичния сектор са икономически дейности, включени в обхвата на първичния сектор (селско, горско и рибно стопанство). В този сектор по-добре представени са селското стопанство с неговите два подотрасъла – растениевъдство и животновъдство.

Третичният сектор „Услуги“ е по-слабо развит и заема съпътстващо място в социално-икономическия комплекс на община Летница. Причините за това са демографските параметри (много малък брой население) и свързаните с тях по-слабо представени обслужващи функции на община Летница.

В първичния сектор на местната икономика се включва селското, горското и рибното стопанство. От тези дейности в икономиката на община Летница с най-голяма тежест е селското стопанство. То има водещи позиции по основните икономически показатели.

Икономиката на общината е с аграрно-промишлен профил. Селското стопанство съставлява най-важният ѝ дял. Районът е един от големите производители на селскостопанска продукция в страната. Характерна особеност на земеделието в общината е тенденцията за намаляване дела на животновъдството спрямо растениевъдството. Животновъдството е все по-слабо представено и заема по-малък дял от общата селскостопанска продукция, развива се предимно на териториите на село Горско Сливово и село Кърпачево.

Селскостопанското производство в общината се осъществява от регистрирани земеделски производители по Наредба №3/29. 01. 1999 г., които могат да бъдат арендатори, наематели, кооперации и ползватели на земеделска земя. Към края на 2019 г. на територията на община Летница има регистрирани 9 по-големи земеделски производителя.

Земеделските земи на територията на община Летница са 129 027 дка, като от тях обработваеми са 100 789 дка. За стопанската 2019/2020г. на територията на община Летница има регистрирани 54 земеделски стопани, от които 47 обработват площи и отглеждат различни култури.

Около 76% от обработваемата земя през 2019г. е заета от зърнени и маслодайни култури, основно мека пшеница, слънчоглед, рапица и царевича, както и пресни плодове и

зеленчуци. За периода 2014 – 2019 г. се отчита ръст от 20% на площите с трайни насаждения в областта като цяло. Към края на 2019 г. се отчита намаляване на масивите с трайни насаждения на ягоди и малини.

През последните години се наблюдава ръст в развитието на пчеларството и увеличаване броя на производителите на мед и пчелни продукти в района. Към 11. 11. 2020г. по данни на Българска агенция по безопасност на храните регистрираните действащи пчелини на територията на община Летница са 26 с около 2 000 пчелни семейства.

През последните две десетилетия се наблюдават съществени изменения в структурата на преработващата промишленост.

Обликът на преработващата промишленост сега се формира от българската фирма "УОЛТОПИЯ" ООД, чийто предмет на дейност включва производство на изкуствени катерачни стени, изграждане на метални конструкции и отливане на панели и хватки.

Друга значима за икономиката на общината фирма е „Композит Х“ АД – Летница с предмет на дейност: производство на изделия от композитни материали, изследвания и развитие на технологиите в областта на композитните и полимерните материали.

Предприятие със съвременно оборудване, с водещи функции в местната икономика е "България Фуудс" ЕООД (собственост на капитала е австрийска компания). "България Фуудс" ЕООД осъществява дейност по изкупуване, преработка и замразяването на различни плодове (ягоди, малини, кайсии, сливи, къпини, шипки) и на зеленчуци, чушки, див чесън и други. Продукцията е основно за износ.

„ФРИГО“ ЕООД е предприятие за преработка, дълбоко замразяване и съхранение на плодове и зеленчуци. Отрасълът, в който компанията развива своята дейност е „Хранително-вкусова промишленост“, а подотрасълът „Преработка на плодове и зеленчуци“. Отгледаните плодове и зеленчуци се преработват, замразяват и предлагат на пазара в страната и чужбина.

Пазарът на труда в община Летница се характеризира със сезонност в търсенето и предлагането на работни места, заетостта е на-висока през лятото. С най-голям дял в предлагането на заетост са секторите: туризъм, селско стопанство, строителство. Заетост на населението се осигурява и от частни фирми, развиващи дейност в сферата на търговията, ресторантьорството и преработваща промишленост.

За 2020 г. по данни на Дирекция „Бюро по труда“ град Ловеч общият брой на регистрираните безработни е 224 души, което е 14,42% от общия брой на регистрираните безработни. Средногодишният брой на регистрираните безработни в община Летница е 243 лица, което е увеличение с 37,67% спрямо предходната 2019г. В териториален аспект равнището на безработица за община Летница е 20,20%, което е със 13,49 пункта повече от това за страната /6,71/ и с 10,35 пункта за област Ловеч /9,85/.

III. ПОЛИТИКА НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ОБЩИНА ЛЕТНИЦА.

1. Стратегически документи.

Програма за енергийна ефективност на община Летница е подчинена на Националната дългосрочна програма за енергийна ефективност, която конкретизира тезите на Управленската програма на Правителството и Енергийната стратегия на България, като формулира инициативите и мерките за повишаване на енергийната ефективност.

Основните мерки при реализиране на програмата на територията на община Летница са свързани с:

- ✓ Намаляване на енергийните загуби в общинските обекти. Извършване на пълно или частично енергийно саниране на сградните обвивки.
- ✓ Намаляване вредните газови емисии и емисиите на парникови газове, отделяни в атмосферата.
- ✓ Намаляване на разхода на електроенергия за улично осветление. Замяна на конвенционалните светлинни източници със светодиодни /LED осветителни тела/.

Енергийната ефективност е понятие, характеризиращо рационалното използване на енергийните носители, чрез подобряване качеството на енергийните услуги.

Общинска енергийна политика е заложена в основния стратегически документ на Община Летница - „План за интегрирано развитие на Община Летница за периода 2021-2027 година“ чрез включените приоритети и мерките:

Приоритет 1: Изграждане на нова и модернизиране на съществуваща инфраструктура, осигуряваща достъпност и по-добри условия за живот.

Мярка 4: Подобряване енергийната ефективност на уличното осветление на територията на общината.

Мярка 8: Реконструкция и/или ремонт на сгради, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност.

Основната политика на Община Летница през новия програмен период е насочена към провеждането на мерки и разяснителни мероприятия сред населението по отношение на подмяната на остарелите енергийни инсталации /на течно и твърдо гориво/ с нови енергоспестяващи и щадящи околната среда /газ и пелети/.

2. Енергийна инфраструктура, енергийни източници и потребление на енергия.

Енергийната мрежа на територията на община Летница се обслужва от подстанция в град Левски, като всички населени места в общината са електрифицирани. Електропреносната мрежа на територията на община Летница се експлоатира и поддържа от фирма „ЧЕЗ Електро България“ АД. В общината има 64 трафопоста, които се обслужват от ЧЕЗ, но само 44 бр. са собственост на дружеството. Основният дял в консумацията на електрическа енергия на територията на общината, се дължи на битовите абонати:

Таблица №4: Продадени количества електрическа енергия на крайни клиенти на територията на община Летница

Източник: ЧЕЗ Електро България АД

Тип клиент	Консумация (KWh)		
	2019 година	2018 година	2017 година
Битови	4 606 912	4 595 120	4 589 748
Небитови	2 363 243	1 718 891	2 438 227

Производството на енергия от ВЕИ в област Ловеч за търговски цели се осъществява в 76 енергийни обекта с обща инсталирана мощност 46,50 MW. Усвоява се енергия от 3 вида енергийни ресурси – вятър, слънце и наземна течаща вода за производство на електрическа енергия. Произведената ел. енергия възлиза на 73 570 MWh. Като брой обекти преобладават фотоволтаичните електрически централи – 55 бр. с обща инсталирана мощност 28,09 MW. Енергийните обекти за производство на енергия от ВИ за търговски цели по видове ВИЕ и инсталирана мощност в област Ловеч са представени в следната таблица и графика:

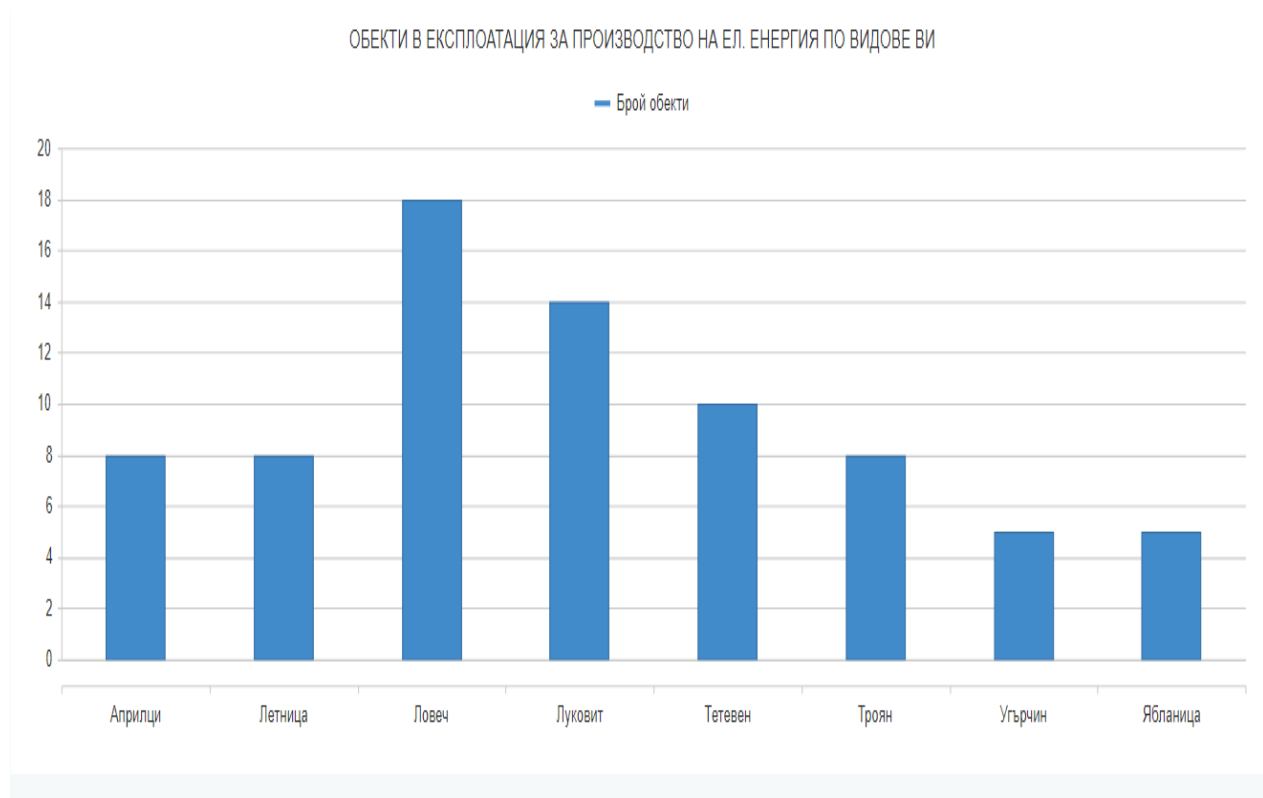
Таблица № 5: Обекти в експлоатация за производство на ел. енергия по общини в област Ловеч

Източник: АУЕР

ОБЩИНА	ВИД ВИ	ЕНЕРГИЙНИ ОБЕКТИ (БР.)	ИНСТАЛИРАНА МОЩНОСТ (MW)
Априлци	Водна енергия	5	5,300000
	Слънчева енергия	3	0,095040
Летница	Слънчева енергия	8	14,788000
Ловеч	Водна енергия	2	2,000000
	Слънчева енергия	16	4.899500
Луковит	Водна енергия	3	3,255000
	Слънчева енергия	11	2.355420
Тетевен	Водна енергия	6	1,990000
	Слънчева енергия	4	0,215300
Троян	Водна енергия	4	3,150000
	Вятърна енергия	1	2,720000
	Слънчева енергия	3	0,153960

Програма за енергийна ефективност на община Летница за периода 2021-2030г.

Угърчин	Слънчева енергия	5	5,280050
Ябланица	Слънчева енергия	5	0,303300
ОБЩО:	<i>Водна енергия</i>	20	15,695000
	<i>Слънчева енергия</i>	55	28,090570
	<i>Вятърна енергия</i>	1	2,720000
ОБЩО ЗА ОБЛАСТ ЛОВЕЧ:		76	46,505570

На територията на община Летница има регистрирани 8 енергийни обекта за производство на възобновяема енергия:

Таблица 6: Обекти за ВЕИ на територията на община Летница.

Източник: Публичен регистър на ВЕИ обектите

Обект	Производствена мощност	Въведен в експлоатация
ФЕЦ "Агриплам"	4 МВт	14 юни 2012
ФЕЦ "Мениджпроект"	4 МВт	14 юни 2012
ФЕЦ "Фиштрейд"	4 МВт	14 юни 2012
ФЕЦ "Солар Парк"	4 МВт	14 юни 2012

ФЕЦ "Сънипарк Плюс"	0.197 МВт	11 май 2012
ФЕЦ "Балканенерджи"	0.197 МВт	11 май 2012
ФЕЦ "Соларен парк Летница"	0.197 МВт	11 май 2012
ФЕЦ "Просолар Систем"	0.197 МВт	11 май 2012

През 2011 г. в землището на община Летница започна реализацията на проект „Фотоволтаичен парк – Летница”, който е изпълнен и обектът е въведен в експлоатация от 11 май 2012 г., с производствена мощност 0.197 МВт. Паркът се състои от четири площадки – Северна SOLARPARK, Централна FISHTRADE, Южна MENAGEПРОЕКТ и Западна AGRIPLAM. Слънчевата електроцентрала е с номинална мощност от 14 мегавата и включването ѝ към националната електропреносна мрежа по план трябва да се осъществява от три нови електродалекопровода. Монтираните слънчеви колектори и съоръжения са доставени от Шнайдер Електрик Франция САС. Инвеститор в проекта е южнокорейската компания "Самсунг".

В периода 2014-2020 г. по данни от Единния информационен портал на Европейските структурни и инвестиционни фондове ИСУН, на територията на община Летница има сключени договори по две процедури за подбор на проекти:

 Процедура BG16RFOP002-3.001 „Енергийна ефективност за малките и средни предприятия“.

Основната цел се фокусирана върху подкрепа на българските малки и средни предприятия за насърчаване изпълнението на мерки за енергийна и най-вече ресурсна ефективност, за постигане на устойчив растеж и конкурентоспособност на икономиката.

По тази процедура има регистрирана една фирма за град Летница - „ИНФРАИНЖЕНЕРИНГ-ДБ“ ЕООД, гр. Велико Търново.

 Процедура BG16RFOP002-3.002 „Повишаване на енергийната ефективност в големи предприятия“.

Насочена е към големи предприятия от секторите добивна промишленост, преработка, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, ВиК, управление на отпадъци и възстановяване, строителство.

По процедурата има регистрирана една фирма: „Уолтопия“ АД в гр. Летница.

Уличното осветление на територията на община Летница обхваща 4 населени места – град Летница, село Горско Сливово, село Крушуна и село Кърпачево. Осветителните тела са монтирани на различна височина над осветявания терен, в зависимост от типа на уличните стълбове. През 2014 г. на територията на община Летница са подменени 1 000 бр. улични осветителни тела с нови енергоспестяващи. След монтирането на новите улични

осветителни тела е подобро качеството и енергийната ефективност на уличното осветление на територията на общината.

Електрозахранването на уличното осветление се извършва от табла, монтирани на съществуващите трансформаторни постове, захранващи консуматорите в съответното населено място. Осветлението е настроено посредством електронни часовници, монтирани на всеки стълб, които се включват и изключват автоматично при настъпване на тъмната част от денонощието. Консумираната енергия от улично осветление за 2020г. е представена в следващата таблица:

Таблица №7: Консумирана енергия – улично осветление 2020г.

Източник: Община Летница

<i>№</i>	<i>Населено място</i>	<i>Потребление (KWh)</i>
<i>1.</i>	<i>град Летница и село Кърпачево</i>	<i>130 887</i>
<i>2.</i>	<i>село Горско Сливово</i>	<i>57 364</i>
<i>3.</i>	<i>село Крушуна</i>	<i>40 026</i>

3. Газоразпределителна мрежа.

През територията на Община Летница, на север от град Летница преминава преносен газопровод /магистрален газопровод – северен клон/, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, с дължина около 8,8 км., диаметър DN700 и максимално работно налягане PN 5,4 МПа. В сервитута на газопровода е положен съобщителен кабел, който има за цел предаване на технологична информация за работата на съоръженията.

Сервитутът на газопровода е ивица с ширина 15 м. от двете страни от оста му или общо 30 м., в която съгласно „Наредба №16/09. 06. 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти“ се забранява всякакъв вид строителство, засаждане на дървета с развита коренова система и други дейности изброени в чл. 20 от Наредбата.

С „Наредба №6/25. 11. 2004 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ“ се налага и територията на превантивната устройствена защита по смисъла на чл. 10 от Закона за устройство на територията (охранна зона) около газопровода. За газопроводи с условен диаметър над 600 до 800 мм., охранната зона е ивица с широчина 200 м. от двете страни от оста на газопровода или общо 400 м., в която зона има ограничителен режим по отношение на застрояването.

Община Летница е част от Район Мизия. Като част от района за територията на община Летница има лицензиант за дейностите по разпределение и снабдяване на природен газ. Лицензията №Л-131-08 е от 10. 02. 2004 г. и е за срок от 35 години.

Газифицирането на Община Летница стартира през 2009 г. Към момента за захранване на консуматорите от община Летница са изградени и въведени в експлоатация следните съоръжения:

- ГИС Летница, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД;
- отклонение от преносен газопровод за захранване на АГРС-Летница с максимално работно налягане PN5,4MPa;
- Автоматична газорегулаторна станция /АГРС/ – град Летница, собственост на Аресгаз ЕАД Рвх. = 5,4MPa, Ризх. = 0,6MPa, Qмакс. = 10000ст.куб.м/час. В АГРС има изградена и инсталация за одориране на газа;

Оптичната кабелна магистрала към края на 2020 г. е изградена и въведена в експлоатация с разрешение за ползване №СТ-05-335/21. 03. 2018 г.

В края на 2020 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД реализира проект „Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД паралелно на северния (магистрален) газопровод до българо-сръбската граница“, част от който попада на територията на град Летница. За трасето е одобрен подробен устройствен план – Парцеларен план със Заповед №РД-68/19. 07. 2019 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Аресгаз ЕАД е разработил генерална схема за газификация на град Летница, обхващаща участъци и отклонения за захранване на промишлени и обществено - административни потребители, разположени в различни части на града. Проектът е под наименованието "Газоразпределителна мрежа на град Летница". Факторът, който забавя процеса на газифициране, е слабата икономическа и социална активност в населените места на община Летница и ниските доходи на домакинствата. Причините са сравнително ниският потенциал за нарастване на консумацията на природен газ и високата стойност на първоначалната инвестиция за изграждане на газопроводи.

По данни предоставени от Аресгаз ЕАД съществуващата ГРМ е изградена на 7 етапа с обща дължина от 9 333,10 метра. Проведени са Държавни приемателни комисии и за цялата мрежа са издадени разрешителни за ползване от ДНСК – София.

В периода от 2015 г. до 2020 г., с цел осигуряване на непрекъснато, безопасно и безаварийно функциониране на газоразпределителната мрежа на територията на община Летница са извършени планови мероприятия, сезонни планови проверки на съоръженията, обходи, тестване на спирателната арматура и анализ на състоянието на измервателните и регулиращите устройства, както и следене нивата за одориране на газа.

На основание чл. 63, ал. 5 от Закона за енергийната ефективност лицензиантът за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ ежегодно предоставя на Община Летница информация за количеството на продадената на крайни клиенти енергия (природен газ):

Таблица №8: Информация за количеството продаден природен газ на територията на община Летница

Източник: Аресгаз АД

Вид енергия	Количество				
	2020 година	2019 година	2018 година	2017 година	2016 година
Природен газ	684 074 м ³	478 485 м ³	487 913 м ³	311 385 м ³	59 188 м ³

Общинският сграден фонд се състои от 22 сгради с обща застроена площ 27 005 кв. м., представени в следната таблица:

Таблица № 9: Общински сграден фонд

Източник: Община Летница

№	Вид на сградата	Адрес	Площ в кв. м.
1.	Община Летница - сграда	град Летница, бул. „България“ №19	4 362
2.	СУ „Бачо Киро“ град Летница	град Летница, бул. „Александър Стамболийски“ №22	3 592
3.	ОДЗ „Ирина Бачо Кирова“	град Летница, бул. „Сергей Румянцев“ №1	2 033
4.	Поликлиника	град Летница, ул. „Бачо Киро“ №24	1 410
5.	Читалище, Младежки център и Фитнес зала	град Летница, бул. „България“ №46	3 408
6.	Парова централа	град Летница, бул. „България“ №46	811
7.	Полицейски участък	град Летница, бул. „Пенчо Славейков“ №3	638
8.	Гаражи	град Летница, ул. „Г. М. Димитров“ №5	1 055
9.	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания и пенсионерски клуб	град Летница, бул. "България" №15	172

Програма за енергийна ефективност на община Летница за периода 2021-2030г.

10.	Кметство Горско Сливово - сграда	село Горско Сливово, ул. „Тодор Дичев“ №13	1 536
11.	Читалище „Развитие“	село Горско Сливово, ул. „Георги Димитров“ №27	1 756
12.	Детска градина	село Горско Сливово, ул. „Георги Папазов“ №1	583
13.	ОУ „Христо Ботев“	село Горско Сливово, ул. „Георги Минов“ №25	1 444
14.	Пенсионерски клуб	село Горско Сливово, ул. „Драгомир Пенчовски“ №4	116
15.	Кметство Крушуна	село Крушуна, ул. „Моньо Минев“ №16	698
16.	Читалище "Цветан П. Петров - Велко"	село Крушуна, ул. „Петър Червенков“ №2	572
17.	Център за настаняване от семеен тип за стари хора село Крушуна и Център за рехабилитация и интеграция село Крушуна.	село Крушуна, ул. „К. Ганев“ №11	1 043
18.	Пенсионерски клуб	село Крушуна, ул. „Моньо Минев“ №16	33
19.	Гаражи	село Крушуна, ул. „Крайбрежна“ №6	157
20.	Кметство Кърпачево – сграда	село Кърпачево, ул. „Христо Кърпачев“ №2	806
21.	Читалище „Христо Кърпачев – 1921“	село Кърпачево, ул. „Христо Кърпачев“ №1	728
22.	Пенсионерски клуб	село Кърпачево, ул. „Иван Вазов“ №2	52

В периода от 2010 г. до 2020г. на част от сградите, общинска собственост е подменена дограмата, направена е топлоизолация, подменено е старото осветление с ново LED и са газифицирани. През 2021г. се предвижда саниране на пенсионерския клуб в село Горско Сливово.

В края на 2020 година газификация на сгради е извършена само на територията на град Летница. Към газоразпределителната мрежа са присъединени около 90 частни имота, 5 общински сгради и 4 фирмени сгради:

Таблица №10: Газифицирани общински сгради

Източник: Община Летница и Аресгаз ЕАД

№	Вид на сградата	Адрес	Доставен природен газ за 2020г.
1.	Община Летница –	град Летница, бул. "България"	153,072 Mwh

	<i>административна сграда</i>	<i>№19</i>	
2.	<i>Читалище, Младежки център и Фитнес зала</i>	<i>град Летница, бул. "България" №46</i>	<i>82,266 Mwh</i>
3.	<i>СОУ „Бачо Киро“ - училище</i>	<i>град Летница, ул. "Александър Стамболийски" №22</i>	<i>22,313 Mwh</i>
4.	<i>ОДЗ „Ирина Бачо Кирова“ – детска градина</i>	<i>град Летница, ул. "Сергей Румянцев" №1</i>	<i>6,673 хнм³</i>
5.	<i>Дневен център за пълнолетни лица с увреждания и пенсионерски клуб</i>	<i>град Летница, ул. "България" №15</i>	<i>30,279 Mwh</i>

IV. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА. МЕРКИ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.

1. Приоритети и цели.

Основната цел при разработването на програмата за енергийна ефективност е да бъдат определени възможните дейности и мерки, които да доведат до въвеждане на енергоспестяващи инсталации и разработване на проекти за тяхното осъществяване.

Приоритетите и стратегическите цели, към чието изпълнение ще се стреми Община Летница в своята Програма за енергийна ефективност за периода 2021 г. – 2030г. са:

ПРИОРИТЕТ 1: Повишаване на енергийната ефективност в обектите, които се издържат чрез общинския бюджет.

Стратегическа цел 1. 1. Намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики, чрез саниране (пълно или частично);

Стратегическа цел 1. 2. Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни параметри в отопляваните обекти;

Стратегическа цел 1. 3. Замяна на горива с ниска крайна ефективност /дърва, въглища/ с горива с по-висока такава (пелети, газификация).

ПРИОРИТЕТ 2: Обновяване на уличното осветление във всички населени места на територията на община Летница.

Стратегическа цел 2. 1. Модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението (чрез използване на енергоспестяващи осветителни тела, автоматични системи за контрол и управление нивото на осветеност);

Стратегическа цел 2.2. Подобряване на енергийната ефективност при уличното осветление.

ПРИОРИТЕТ 3: Повишаване на енергийната ефективност в жилищните и фирмени сгради на територията на община Летница.

Стратегическа цел 3. 1. Провеждане на информационни кампании сред населението относно предимствата от въвеждането на енергоспестяващи технологии;

Стратегическа цел 3. 2. Оказване на съдействие на представители от частния и бизнес сектор при реализиране на проекти за енергийна ефективност.

ПРИОРИТЕТ 4: Привличане на инвестиционни партньори.

Стратегическа цел 4. 1. Привличане на инвеститори и изграждане на трайни бизнес отношения;

Стратегическа цел 4. 2. Подобряване на координацията и взаимодействието за прилагане на местната политика по енергийна ефективност;

Стратегическа цел 4. 3. Разработване на зелени проекти свързани с изграждането и експлоатацията на възобновяеми енергийни източници.

2. Мерки за енергийна ефективност.

Мерките за повишаване на енергийната ефективност на територията на община Летница включват основно сгради, които са общинска собственост. Постигането на целите на програмата за енергийна ефективност може да се осъществи чрез:

Мярка 1: Извършване на основен ремонт и въвеждане на енергоспестяващи мерки в обществени сгради.

✓ Извършване на обследване за енергийна ефективност на всички общински сгради в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м., преди извършване на основен ремонт в тях енергоспестяващи мерки по котелни инсталации;

✓ Енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление;

✓ Енергоспестяващи мерки по сградни инсталации;

✓ Саниране на сгради, външна и вътрешна изолация;

✓ Модернизация и ефективна употреба на енергийни системи в сгради, общинска собственост;

✓ Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива;

✓ Въвеждане на алтернативни системи за отопление.

Мярка 2: Поддръжка и модернизация на енергоспестяващи инсталации.

✓ Продължаване модернизацията на уличното осветление;

✓ Подмяна и периодична поддръжка на системата за улично осветление. Въвеждане на автоматични системи за контрол и управление нивото на осветеност.

Мярка 3: Инвестиции в бъдещето.

✓ Оползотворяване на енергия от възобновяеми източници посредством монтиране на инсталации за производство на електрическа енергия от възобновяеми източник „слънце“, слънчеви колектори за битово горещо водоснабдяване или термопомпи „вода - въздух“/„въздух - въздух“;

✓ Изграждане на соларни инсталации;

✓ Осъществяване на мерки за енергийна ефективност, чрез реализиране на проекти по различни финансови схеми, фондове и програми.

V. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА. ФИНАНСОВИ МЕХАНИЗМИ. ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ.

1. Индикатори за наблюдение и оценка.

Индикаторите за наблюдение и оценка са измерими, систематизирани, стандартизирани с изискванията на Евростат, съпоставими, както и могат да се допълват от система от данни, осигуряваща периодично набиране на нужната информация. По-долу са представени примерни индикатори по приоритети, които могат да се прилагат от общината за отчитане на резултатите от постигането на Програмата. Тези индикатори могат да бъдат доразвити или променени, ако се установи, че това е по-целесъобразно и отговарящо на нуждите на общината. В Таблица 11 са описани индикаторите за изпълнение на програмата:

Таблица №11: Индикатори за наблюдение и оценка
Източник: Община Летница

№	Описание на индикатора	Период на отчитане	Целева стойност	Мерна единица
Стратегическа цел 1. 1. Намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики, чрез саниране (пълно или частично).				
1.	Извършване на обследване за енергийна ефективност на всички общински сгради в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м., преди извършване на основен ремонт в тях, енергоспестяващи мерки по котелни инсталации.	2021г. -2030г.	3	бр.

Програма за енергийна ефективност на община Летница за периода 2021-2030г.

2.	Подобряване на комфорта на обитаване в обществените сгради /саниране на помещения/.	2021г. -2030г.	10	бр.
3.	Изграждане на малки фотоволтаични централи за генериране на енергия за собствени нужди на общинските сгради.	2021г. -2030г.	3	бр.
Стратегическа цел 1. 2. Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни параметри в отопляваните обекти.				
1.	Енергоспестяващи мерки по прибори за измерване, контрол и управление.	2021г. -2030г.	3	бр.
2.	Намаляване на консумацията на енергия и оптимизиране на бюджетните разходи.	2021г. -2030г.	200	KWh
Стратегическа цел 1. 3. Замяна на горива с ниска крайна ефективност /дърва, въглища/ с горива с по-висока такава (пелети, газификация).				
1.	Замяна на ниско ефективните горива с енергоефективните в частни и обществени сгради.	2021г. -2030г.	50	бр.
Стратегическа цел 2. 1. Модернизирване на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението (чрез използване на енергоспестяващи осветителни тела, автоматични системи за контрол и управление нивото на осветеност).				
1.	Подмяна на стари осветителни тела с нови енергоспестяващи.	2021г. -2030г.	100	бр.
2.	Въвеждане на системи за контрол и управление на нивото на осветеност в помещенията.	2021г. -2030г.	4	бр.
Стратегическа цел 2.2. Подобряване на енергийната ефективност при уличното осветление.				
1.	Подмяна на остарели и повредени осветителни тела с нови енергоспестяващи.	2021г. -2030г.	600	бр.
2.	Намаляване на разходите за поддръжка и експлоатация на уличното осветление.	2021г. -2030г.	12 000,00	лв. за година
Стратегическа цел 3. 1. Провеждане на информационни кампании сред населението относно предимствата от въвеждането на енергоспестяващи технологии.				
1.	Провеждане на информационни кампании със съдействието на фирми, работещи в сферата на енергоспестяващите технологии.	2021г. -2030г.	9	бр.

Програма за енергийна ефективност на община Летница за периода 2021-2030г.

2.	Стимулиране изграждането на малки централи за производство на енергия от ВИ (термопомпи, слънчеви колектори за електричество и топла вода, котли на биогориво и т.н.) за собствени нужди.	2021г. -2030г.	5	бр.
Стратегическа цел 3. 2. Оказване на съдействие на представители от частния и бизнес сектор при реализиране на проекти за енергийна ефективност.				
1.	Провеждане на информационни кампании свързани с възможностите за безвъзмездно финансиране на проекти в предприятията.	2021г. -2030г.	5	бр.
Стратегическа цел 4. 1. Привличане на инвеститори и изграждане на трайни бизнес отношения.				
1.	Привличане на подкрепа за изпълнението на енергийно ефективните проекти на Община Летница, чрез партньорство в бизнеса и граждански организации.	2021г. -2030г.	5	бр.
Стратегическа цел 4. 2. Подобряване на координацията и взаимодействието за прилагане на местната политика по енергийна ефективност.				
1.	Създаване на информационна база данни в Община Летница, която да информира и консултира заинтересованите относно възможностите за финансиране на проекти по енергийна ефективност и ВЕИ.	2021г. -2030г.	1	бр.
Стратегическа цел 4. 3. Разработване на зелени проекти свързани с изграждането и експлоатацията на възобновяеми енергийни източници.				
1.	Разработване и/или кандидатстване по проекти свързани с опазване и облагородяване на околната среда.	2021г. -2030г.	10	бр.

2. Финансови механизми.

Реализирането на програми и проекти за внедряване на енергийно ефективни технологии в ежедневието и бизнес сектора изисква значителен финансов ресурс. Община Летница разполага с ограничени възможности за финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност, поради това възможните източници на финансиране са:

а. **Проектно финансиране чрез кредитиране;**

б. **Програми и проекти:**

- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони;

- Програма за околна среда;
- Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация;
- Програма за конкурентоспособност и иновации в предприятията;
- Национална програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради;
- Всички други възможности за финансиране през програмния период.

в. Национални и Европейски фондове за развитие:

- Национален план за възстановяване и развитие;
- Европейска зелена сделка;
- Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ /ФЕЕВИ/

г. Публично-частни партньорства - дългосрочни договорни отношение между лица от частния и публичния сектор насочени към финансиране, изграждане, реконструкция, управление и/или поддръжка на инфраструктура с цел постигане на по-добро ниво на услугите. В този случай частният партньор поема строителния риск, а също и един от двата риска – за наличност на предоставяната услуга или за нейното търсене.

д. Договори с гарантиран резултат (ДГР) - Финансовият механизъм е регламентиран в чл. 72 от ЗЕЕ.

Договорите с гарантиран резултат (т.нар. ЕСКО договори) имат за предмет изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради, предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, като възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото на изпълнителя възнаграждение се извършват за сметка на реализираните спестявания на енергия.

е. Договори за енергийноэффективни услуги.

Съгласно чл. 65 от ЗЕЕ, „Енергийноэффективните услуги имат за цел комбиниране доставката на енергия с енергоэффективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси”.

Съгласно чл. 66 енергийноэффективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени между задължените лица – търговци с енергия и крайни клиенти на енергия (каквито са и общините) и включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност.

ж. Средства от общинския бюджет.

Община Летница има възможност да вложи собствени средства в енергийна ефективност по отношение на дейности свързани с подобряване на енергийните

характеристики на общински сгради и уличното осветление в населените места на своя територия.

За реализирането на големи енергийно ефективни проекти е необходимо привличане на външно финансиране.

3. Очаквани ефекти.

Важно значение за цялостната оценка по изпълнение на Програмата за енергийна ефективност на община Летница за периода 2021г. - 2030г. е възможно най-точно да бъдат предвидени вероятните ефекти, които могат да настъпят.

Основните резултати, които трябва да бъдат постигнати са свързани с:

- Опазване на околната среда;
- Икономия на топлинна енергия;
- Икономия на електрическа енергия;
- Икономия на гориво;
- Намалени емисии парникови газове;
- Икономия на средства.

Ефектите, които се очаква да бъдат постигнати при адекватно прилагане на програмата за енергийна ефективност са следните:

❖ Подобряване на цялостната енергийна инфраструктура - оценяване на съществуващите възможности за икономия на енергия, повишаване на информираността за ползите и предимствата по отношение на енергийната ефективност, намаляване на енергопотреблението;

❖ Техническа поддръжка на създадените и изграждане на нови енергоспестяващи инсталации във всички обществени сгради на територията на община Летница /образователни, социални, културни, административни/ с цел намаляване на емисиите от парникови газове в околната среда; намаляване потреблението на горива и ел. енергия; привеждане на сградите в съответствие със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите; повишаване комфорта на обитаване в сградите, което ще спомогне за по-ефективен учебен и работен процес;

❖ Улично осветление – поддържане и подмяна на енергоспестяващи лампи във всички населени места на територията на община Летница с цел намаляване разходите за поддръжка и експлоатация; намаляване на вредните емисии, вследствие намалена консумация на електроенергия; повишаване безопасността при през тъмната част от денонощието;

❖ Повишаване на общественото съзнание за намаляване разходите от потребление на горива, енергия и вода в частния и обществен сектор, и ориентиране към

въвеждане на енергоспестяващи технологии. Този ефект е свързан с повишаване на доходите и стандарта на живот на населението.

VI. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ.

Наблюдението по отношение на изпълнението на Програмата за енергийна ефективност на община Летница се осъществява от Агенцията за устойчиво енергийно развитие. Съгласно ЗЕЕ областните и общински администрации имат задължението ежегодно да изпращат попълнени отчети за напредъка по изпълнението на програмата по енергийна ефективност до Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР).

Изпълнението на поставените цели и приоритети през новия програмен период, ще бъдат реализирани с одобрението на Общински съвет – град Летница.

VII. ОТЧЕТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

На основание чл. 12, ал. 7 от ЗЕЕ, изпълнителният директор на АУЕР утвърждава образец на отчет за изпълнение на дейностите и мерките от програмите за енергийна ефективност. Изготвените отчети се представят на хартиен и магнитен носител в АУЕР, съгласно чл. 12, ал. 6 от ЗЕЕ не по-късно от 1 март и се публикуват на официалния сайт на Община Летница.

Програмата за енергийна ефективност на Община Летница за периода 2021 – 2030 г. е стратегически документ с отворен характер. Той може да бъде допълван, променян и изменян на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на Общината.